СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 203. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 16-го жовтня 1945. No. 203. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, October 16, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ПОВНОВЛАСТЕЙ ДЛЯ СТРИМАННЯ СТРАЙКІВ

Президент Труман візвав на наради до Білого Дому Краєву Воєнну Робітничу Раду, щоб почути від неї думки про продовження повновластей для стримання страйків. Теперішне існування ради має покінчитися в половині грудня 1945. Зогляду на цілу низку страйків, які вибухають один по другім в різних ділянках промислу, уряд не має відповідно наладженого апарату до їх полагоджування. За воєнних часів Краєва Воєнна Рада Праці мала таке право, тому президент схиляється до думки продовжити повновласти цій раді для накикування посередництва на випадок спору між наємцями і підприємцями.

ТРУДНОЩІ В СТРАЙКУ ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ.

Страйк портових робітників у Ню Йорку прибрав ширші розміри з хвилиною, як велика частина членів юнії не послухала наказу предсідника юнії Джозефа Р. Раена і не вернулася до праці. У справу юнійної дисципліни вмішався посадник міста Фіорело Ля Ґвардія і запропонував голосування над вибором уряду членам юнії. Посередник федерального уряду, Джан А Б. Борк твердить, що страйк минув і незабаром пічнуть відпливати з набором кораблі з нюйорського порту. Тимчасом провідник портових робітників із західного побережжа, Ґарі Бриджес, прибув до Ню Йорку і в гострих словах заперечив, начеб страйк покінчився. Деякі відділи морської юнії, які творять залоги кораблів, підтримують страйк портових робітників, а цим положення стає ще більше замотане. Бриджес заявив, що положення в Ню Йорку нагадує йому положення вчасі страйку портових робітників на західнім побережжу з 1934. р.

Юнія доставців молока в околиці Ню Йорку теж підготовила страйк і тепер ведуться переговори між наємцями і підприємцями при посередництві посадника міста. Страйк може вибухнути кожної хвилини і місто Ню Йорк буде без молока. Посадник міста приготовляє окрему поміч шпиталям на випадок стримання достави молока юнійними робітниками.

У НЮ ЙОРСЬКИХ ГОТЕЛЯХ НЕМА МІСЦЯ ДЛЯ ГОСТЕЙ.

З кінцем жовтня приїздить до нюйорської пристані велика частина американської воєнної льоти, з Тихого океану, а з нею тисячі залоги. Вже від тепер аж до 6. листопада всі місця в нюйорських потелях заняті членами залоги і їх родинами, які приїхали їх відвідати. Тому фльота остерігає позанюйорських людей не рахувати на приміщення в готелях.

ЕКСПЕРТИ ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД АТОМОВОЮ ПОЛІТИКОЮ.

У підготові до винаходу атомової бомби в Злучених Державах брало участь 400 найбільших знавців світу. Яка сотня з них була приявна при першім пробнім вибуху бомби дня 6. липня 1945. в околиці Лос Аламос, у стейті Ню Мексику. Знавці в цій справі створили Товариство Науковців з Лос Аламос, а член екзекутивної ради цього товариства д-р Роберт Р. Вилсон оприлюднює їх рішення з порадою, що атомова сила повинна бути контрольована якоюсь світовою організацією. Як причини подано: 1. кожна велика держава може винайти атомову силу; 2. Америка виставлена на небеспеку атомових бомб більше, ніж інші краї тому, що має великенські промислові осередки; 3. оборона дуже важка проти атомової бомби, бо її можна перевезти кількома способами до нашого краю; 4. одна нагла атака може цілком спаралїжувати оборонну силу краю; 5. бомба є загрозою самої цивілізації, тимбільше що її можна виробити всилі тисяч разів більшій, ніж та, яку скинено на Японію.

Морей протестує проти законопроекту.

Предсідник Конґресу Промислових Орґанізацій — СІО — закинув комітетови палати репрезентантів, що вона намагається перепачкувати потайки закон про контролю над атомовою силою. Зогляду на важність цієї справи Морей домагається прилюдного перерослухання перед комісією. Комісія перевела переслухання впродовж одного дня. Як предсідник комісії виявив, сталося це на домагання знавців, які винайшли бомбу, щоб приступити до скорого вирішення цеї справи. Морей домагається, щоб у члени комісії допустити представників науки, праці, промислу, рільництва і загальної публики.

Коло 30,000 українців з Франції вивезли примусово до Советів останнього тижня

Телеґрама з Парижу до Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету в Філядельфії звідомляє:

„Саме тепер переводять аґенти советського Н.К.В.Д. арешти між українцями у Франції при допомозі французької поліції. Минулого тижня вислано примусово з Франції яких 30,000 українців до Росії серед траґічних сцен. Люди поповняють самогубства, щоб не попасти в руки червоних катів. Ввесь загал українців живе в безупиннім страху. Робіть все, що можете, щоб виблагати право азилю негайно, бо за кілька днів може бути запізно".

В АРҐЕНТИНІ ЗАПОВІДАЄТЬСЯ НА СВОБОДУ

Оставші в уряді 2 члени арґентинського кабінету змагають до привернення нормального стану в краю, як про це звідомляють з Буенос Айрес. Уступаючи перед напором прилюдної опінії президент краю ґенерал Едельміро І. Фарель підкрив арґентинські університети, які застрайкували на знак протесту проти диктатури полк. Хуана Перона. Президент приняв назад професорів в університетах та середних школах, які були усунені вчасі страйку.

ЗАТРИМАЮТЬ 1,082 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ У ФЛЬОТІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Військова комісія палати репрезентантів рішила затримати 1,082 воєнних кораблів в американській фльоті. Як причину до цього подають, що приклад Японії виказує, як сухопутна армія не була всилі оборонити краю після знищення японської фльоти. Для забеспеки Злучених Держав потрібна тепер велика воєнна маринарка як на Тихому так і на Атлянтійському океані. Утримання фльоти буде коштувати $3,325,000,000 річно.

МІНІСТЕР НОВОЇ ПОЛЬЩІ У ВАШИНҐТОНІ

Да Вишинґтону приїхав літаком міністер заграничних справ нової про-советської Польщі, Вінценти Ржимовскі, щоб підписати чартер Обєднаних Держав. Він відбуде конференцію з секретарем стейту Бирнсом і президентом Труманом.

Польща дістає тепер поміч від УНРРА, а ґенеральний директор Лімен звідомляє, що саме тепер сисилає до Польщі 150 гольштинських коров для достави молока до шпиталів і дитячих приютів. Ці корови дарувала Польщі Церква Братів, якої предсідником є М. Г. Зіґлер в Елджин, Ілиной.

Західні Аліянти не знають, що зробити з біженцями, в тому і українцями

Американці, британці та французи, що держать у своїх руках владу над своїми окупаційними полосами в Німеччині, мають тепер, як пишуть американські кореспонденти, розвязати одну з найтяжчих проблем: Що зробити з біженцями з Советів, Польщі та балтійських держав, що не хочуть вертати до своїх місць де досі жили? Осіб з тих земель було по закінченню війни 6,600,000, з чого 80% вернуло домів. З того остав який міліон осіб, які повинні би бути відіслані домів. В тому числі є 284,000 осіб, яких узнано як „правдоподібно не до відсилки". В міліоні нараховують 816,000 поляків, 129,000 з балтійських держав і 32,000 росіян. Найбільше журить „ліберальних американців" справа з особами з балтійських держав, бо Злучені Держави ще досі формально не визнали прилучення Латвії, Естонії та Литви до Советів, а між тими особами, так кажеться, є багато націстів, що мають між собою тайну поліцію, зорґанізовану на лад Ґестапо, яка лякає людей, що хотіли б вертати. Так пише кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс". Знов Росія рахує згадані балтійські держави як частину Советів. Та советські аґенти, кажеться далі, напирають тепер найбільше на „32,000 росіян", що є в британській та американській зоні. Їх офіційно трактує влада як таких, що „правдоподібно не будуть відіслані". Між ними є головно особи з Західної України. Їх американці та британці відмовляються відсилати силою до Советів, хоч Україна, як кажеться, зістала допущена до Орґанізації Обєднаних Держав. Ті українці, кажеться далі, не хочуть вертати під Совети. Та є зобовязання Злучених Держав, дане Советам в Ялті, згідно з яким Злучені Держави зобовязались „репатріювати росіян", безогляду на їхні бажання. В тому і клопіт.

НЕСПОКОЇ НА ЯВІ, БО НАСЕЛЕННЯ ДОМАГАЄТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

З Батавії доносять, що на Яві проголосили націоналістичні магомеданські елементи „святу війну проти голяндців як невірних". Теж проголошено „Індонезьку републику" і війну за незалежність, получену з ґенеральним страйком і днем молитви за тих, що згинули в боротьбі за Соекарно, себто за визволення спід чужинецького ярма і самостійність. Аліянтський командант на Яві, британський ґенерал Д. С. Готгорн, проголосив кару смерти за грабіж, саботаж і ношення зброї.

СОВЄТИ СКОРО ЗНАТИМУТЬ ТАЙНУ АТОМОВОЇ БОМБИ

Бюро Ройтера звідомляє, що Совети забрали німецьких дослідників над атомовою бомбою, що були на данськім строві Борнгольм. Таким чином, кажеться далі, Совети знатимуть тайну атомової бомби за яких шість місяців. Проф. Ріве, французький учений, твердить, що учені можуть тепер випродукувати атомову бомку 60 разів сильнішу від тої, що її живано проти Японії.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН НА ВІДПОЧИНКУ.—Про теперішного президента Трумана кажуть, що він хоче бути далі в „тіснім" звязку з масами, з народом. Тут його бачимо, як приглядається танцюючим дівчатам на „ярмарку" в Керутерсвил, Мізурі, влаштованім віддiлом Американського Леґіону.

РОСІЙСЬКІ „СТАРШІ ОФІЦИРИ" НА БЕРЛІНСЬКІМ „ЧОРНІМ РИНКУ"

Асошіейтед Прес подає з Берліна, що британці повели в місті облаву на тих, що займаються торговлею на чорнім ринку. Цей ринок відбував свої торги явно в славнім колись Тірґартені. На отсей „ринок" заїхало британське військо з тенками та арештувало до 2,000 осіб. Та найзамітніше те, що між арештованими було поважне число советських офіцирів. Про них офіційно сказано, що це були офіцири „вищі ранґою". Та з інших джерел виходить, що між придержаними російськими офіцирами, яких допитували, а потім випустили, мав находитись теж і советський ґенерал-майор. Вони казали, що тільки переїзджали. Разом з тими офіцирами позвільнювано й інших крім 25, яких визнано за головних спекулянтів. Ще кажуть, що арештовано й кількох британських вояків, а з американців нікого, бо, як подають, вони завчасу дали ногам знати.

КРИТИКУЮТЬ РОЗПРАВУ В БЕЛЬЗЕН.

Московське радіо передавало судову розправу над Й. Крамером, „бестією з Бельзен", та іншими, що допускались злочинів над інтернованими в Освенцімі та Бельзен. Коментатор казав, що британці намагаються „усправедливити різунів з Бельзен".

ВЛАСТИВО ГОВОРИВ МЕКАРТУР.

Донині ще не проголошено, що властиво було предметом розмови між ґен. Доґлесом МекАртуром і японським цісарем Гірогітом, як він складав ґенералови візиту. З американського боку сказано, що це залежить від японського цісара, що він хоче подати з цеї розмови до публичного відома. Та японське джерело подає, що візита тривала годину і десять мінут, з чого ґен. МекАртур говорив годину і сказав те, що мав був сказати Гірогіто.

СОВЄТИ І ДАРДАНЕЛІ.

Тасс, советська інформаційна аґенція, заперечує вісти в справі Дарданель, які ніби поширені в Америці, де кажеться, що в Берліні „Три Потуги стали на тім, що кожна з них буде окремо переговорювати з Туреччиною в справі зміни угоди в Монтре щодо контролі Дарденелями. Тасс каже, що це „некоректно". Всі три потуги мають звернутись до Туреччини і домагатись зміни.

ЯПОНСЬКИЙ КОНЦЕРТ ДЛЯ НАШИХ ВОЯКІВ.

Ніпонська Симфонічна Орхестра в Токйо дала перший концерт для американських вояків з Першої Кавалерійської Дивізії. Концерту слухала яка тисяча вояків.

СТРАХ ПЕРЕД ХВОРОБАМИ В БЕРЛІНІ.

Американські війська, що є стаціоновані в Берліні, наражені, як кажуть, на епідемії, які мусять вибухнути цеї зими серед цивільного населення. Того самого побоюються теж і британці. Причиною того є недостаток поживи. Недоїдання буде ще збільшатись, а з ним і хвороби. Далі відчувається величезний брак ліків. Ще за німецької влади, пенесилин, як кажуть, був тільки для вжитку самого Гітлера. Аляінтські бомбардовання понищили аптики та склади з ліками. Решту розкрадено, як впала влада. Ліків у Німеччині не продають, бо вся ця індустрія цілком знищена. У жидівському шпиталі, наприклад, нема навіть достаточного числа термометрів. Те саме є з бандажами чи іншими запотребуваннями при операціях і т. п.

ХАРЧІ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

В американській зоні переведено досліди над фізичним станом німецького населення. Цей стан, як каже звіт, є того роду, що готов стати загрозою для самих окупаційних військ. Кажеться, що ситуація постійно погіршується, та що доконче треба піднести харчову пайку для німців до 2,000 кальорій. У звязку з тим, кажеться далі, треба конечно довезти до Німеччини 1,250,000 тон пшениці. Теж біда і з фармерами, що не хочуть продавати продуктів за паперовий гріш, який вважають безвартісним.

МАЛИ НАЙБІЛЬШУ СУБМАРИНУ.

Виявляється, що японці збудували перед закінченням війни найбільшу в світі субмарину. Це мала бути японська „тайна зброя". Виготовлено її в лютім, а здалась вона Аліянтам в Токйо дня 28. серпня. Тепер її оглядали американські та британські кореспонденти. Має вона 5,700 тон містоти, коли американська субмарина має пересічно 1,500 тон. Найбільшою субмариною була французька, що мала 3,800 тон, але її зловили. Японська субмарина, про яку мова, могла дати приміщення тром літакам і залозі з 200 осіб, та відбути дорогу на 50,000 миль. Властиве її призначення було таке, щоб довозити харчі та зброю до найдальших японських ґарнізонів, що находилися по різних островах на Пацифіку і були відтяті від головних японських баз.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА.		SUBSCRIPTION RATES;	
Поодинокє число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МУСИМО ДОПОМОГТИ!

Голос розпуки, що щойно надійшов до американських та канадійських українців з одного з українських біженецьких таборів в Европі, а який був поміщений у попереднім числі нашого часопису, так пригнічує розум і серце, що просто не можливо не думати про нього.

Правда, цей голос був написаний тоді, коли ще не було благородного приказу ґен. Двайта Айзенгавера в справі припинення примусового відставлювання збігців до Совєтів. Можливо, що саме такі події, про які згадує це письмо, де українці переплачували своїм життям опір примусовому відставлюванню до Совєтів, заставили і самого ґен. Айзенгавера припинити це нелюдяне діло, на яке настають Совєти. Отже цього більше нема. Та тепер треба дбати, щоб наш уряд не змінив зарядження ґен. Айзенгавера. Добровільно він його певно не змінить, але може змінити під натиском Совєтів. Це правда, що та ціла справа є як для уряду, так і для американських вояків неприємною, а то й поганою. Та Совєти на те не зважають і тому будуть цілком певно далі натискати. Через те й далі треба сильного натиску американської опінії в обороні збігців в Европі, бо тільки тоді приказ ґен. Айзенгавера не буде змінений.

Але вратування українських збігців від большевицької неволі чи смерти, це ще не ціла розвязка біженецької проблеми. Друга, не менца важна справа: Що з ними зробити, де їх примістити? Це є така тяжка справа, що тут треба допомоги збоку великих держав, в першу чергу Великої Британії та Злучених Держав, а далі Франції. Бо тих людей треба десь розмістити, і то поза Европою. А це можуть зробити тільки такі держави з великими просторами і можливостями, якими є Англія та Америка, як теж та чи друга країна у Полудневій Америці. Біженці — це нещасні жертви війни і диктатури. І як таких треба їх трактувати і порятувати. В такому напрямі треба теж працювати американським та канадійським українцям. Треба віднестись у тих справах до своїх урядів. Треба старатись, щоб ті справи були видвигнені в конґресі в Вашинґтоні, та в парляменті в Отаві. І треба далі популяризувати ту проблему серед широких кол громадянства. За останні десятки літ мало з українців діставсь до Злучених Держав і Канади, а в часі війни таки ніхто, то чи не повинні тепер дістати лекший доступ до тих країв хоч українські жертви диктатур та тоталіяризмів? І чи не повинні знайти тут приют теж і українські учені, як знаходили його і далі знаходять тисячі учених інших національностей?

Знаємо добре, що це легко сказати чи написати, а надзвичайно тяжко зробити, бо сил у нас мало, а впливи майже ніякі. Та проте мусимо робити! Те, що ми добились у Вашинґтоні визнання нашого допомогового Комітету повинно бути заохотою, що коли заступаємо добру справу, то таки є надія на успіх. Особливо, коли іде про проблему яку попирають теж й інші національні ґрупи.

Приклад політичного розуму

З нагоди промов секретаря стейту Бирнса і його помічника Долса появилися в пресі прихильні коментарі з цього боку, що оба згадані політики належать до конкуренційних партій. Підкреслюється, що як прийшов час національної конечности, вони стали до солідарної співпраці. Осьтак нюйорський Ворлд-Телеграм з ланцюха газет Скрипса-Гаверда пише в передовиці з 9-го жовтня під наголовком „Понад партійність" таке:

„Коли прийшло до вияву міжнародного становища, тоді демократ Бирнс і републіканець Долс станули разом, разом випрацювали розумний компромісовий внесок і разом відмовилися зрезиґнувати з американських обіцянок в справі справедливого миру. Опісля вони вернулися домів і склали прилюдні звіти, які були майже однакові, хіба з такою різницею, що Долс, як приватний громадянин, міг говорити свобідніше, ніж секретар стейту. Републіканська меншина не має намірів ухилюватися від своєї відповідальности у двопартійній системі будуючої критики. Ані не може теж демократична адміністрація скластити із себе відповідальности за політику уряду так довго, як довго вона є при владі. Одначе обидві сторони виказують змагання працювати разом над широкими підставами державної політики, яка лежить у спільним інтересі і в спільний цили всіх патріотичних американців. Оце політичний розум".

Мило читати таке признання для праці передових американських громадян, дане загалом, за винятком комуністів, в тому розумінню, що тут іде не лише про спільний інтерес цілого американського населення, але і про спільні ідеали цілого людства, які були предметом оборони наших американських делеґатів.

Від такої загально-американської справи перескочмо на хвилину до наших американсько-українських відносин. Наша широка громада творить окрему групу і в ній теж є якісь зрізничкування. Є одиниці, що мають відмінні погляди на справу помочи бездольному українському народові, є різні гурти та організації, що між собою конкурують на різних ділянках. Всі вони мають право висловлювати свої думки на українську справу. Та чи ці думки не повинні змагати з одного боку до створення добробуту і сили української групи в Америці, а з другого до створення одноцільного фронту для допомоги нашим братам за океаном, щоб їх ратувати перед заглядою, яка їм грозить під теперішню пору? Колиб ми пішли за взірцем таких вироблених політичних груп чи партій, як ось Демократична й Републиканська, то і в нашім громадянстві найшовсяб теж політичний розум. Чейже не можна закинути злої волі й масі американців українського роду в їхніх змаганнях помогти українському народові в Европі визволитись спід диктатури Кремлю. Всі вони виказують звичайно добру волю служити свому народови. Одначе добра воля заводить часто саме тому, що з нею впарі не йде політичний розум.

Візьмім як приклад наші змагання до створення українського допомогового комітету і до наладження одноцільної допомогової акції. Як то часто наклепи збоку ворогів бентежили наш загал; які велитенські шкоди з цього повставали; які кпини викликували вони серед людей з національним переконанням; як усе те перешкоджало у праці і змаганнях отих одиниць, що їх воля громадянства поставила вести велику справу. А кільки йшло підпольних інтриг нахилих наших передових людей, які перші повинні були взятися „руками й ногами" за допомогову справу; скільки то було всякої кирині, а навіть радощі з невдач.

На щастя правда перемогла. Маємо ясну дорогу перед нами і може хоч тепер політичний розум накаже всім стануги до такої співпраці, яка виказалаб моральну і матеріяльну силу українського елементу в Злучених Державах.

При цій нагоді варт згадати, що у деяких колах уже приходить до вияву тверезого погляду на співпрацю всього громадянства. Вже знаходимо заклики до створення єдности в українській пресі. Видвигнено вже проект скликати „зізд робітників українського друкованого слова, який створивби Союз Українських Журналістів і Письменників Америки, щоб цей союз „приціплював робітникам пера хоч мінімальне почуття солідарности". Є це справа, яку піднесла наша газета нераз, але наші робітники пера не спішились з відповіддю на цю важну проблему. Так добре, що знов піднесться такі голоси.

Варт ще почути голоси таких робітників пера, що редаґують газети для тих кол громадянства, яке гуртується при українських церквах. А як повіються більше позитивних заяв, то тоді варта би подумати про створення організації робітників пера. Та щоб з цього не вийшло, то вже самі такі голоси це знак, що і в нашому громадянстві прийшов час на вживання „політичного розуму".

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

Микола Чубатий.

Один рік істнування журналу: „The Ukrainian Quarterly"

I.

Ще цього тижня спід друкарської преси вийде четверта книжка українсько - американського журналу „The Ukrainian Quarterly". Тим способом це видавництво кінчить перший рік свого істнування.

Як появилася перша книжка цього журналу, видаваного Українським Конгресовим Комітетом, давалися чути голоси песимістів чи взагалі появиться друга книжка цього англійського журналу про українську справу, та чи й це видавництво не покінчить свого короткого життя майже рівночасно як побачило світло дня. На щастя сталося інакше. Журнал „The Ukrainian Quarterly" не тільки пережив вже перший, звичайно найтяжчий рік свого істнування, але має всі вигляди стати видавництвом тривалішим, а може й постійним, незвязаним тільки з критичними подіями другої світової війни.

Песимістичні погляди опиралися звичайно на двох арґументах. Перший, так говорили найважніший, чи найдуться сили до співробітництва в англійським журналі про Україну, видаваним на поземі поважним, науковім як це признають вже численні голоси американців та українців. Друга справа це справа фінансування того видавництва.

Справа співробітників журналу.

Коли йде про справу першу, про співробітників, то чим довше істнує це видавництво, редакція приходить до переконання, що ми маємо більше приятелів серед англьосаського світа, ніж нам видавється. Багато людей, споміж англьосасів, ідеалістично наставлених, розуміють сто-процентову слушність української справи та з нею симпатизують, хоч практична політика щоденного життя Америки чи Британського Камонвелту приневолює їх бути вздержливими з надто боевим виступом в обороні поневоленого українського народу.

Коли малодушність, а то й „сменовіховство" людей української крови супроти власної батьківщини, що найшлася під чоботом московського окупанта, порівнаємо з тими голосами симпатії багатьох англьосасів, які вони виповідають в листах до редакції, то з одного боку людині стає більше бадьоро та весело на душі тай набирає більшого запалу розпочату справу вести дальше та не уставати. А ці голоси приходять не тільки від американців, але також з Англії, а навіть з полудневої Африканської Домінії Британського Камонвелту. Поважні голоси підкреслюють потребу такого серіозного видавництва, яке з найбільше компетентного та найбільше заінтересованого боку інформувалоб світ про дійсну Україну, а не про цю фіктивну та комофляжовану репрезентантами совєтської провінції, званої нині Україна.

Тільки скупий час та життєві турботи редактора та всіх тих, що стоять близько нашого журналу, не дають змоги розвинути живішу кореспонденцію з поважним політичним та науковим світом англьосасів, щоби це заінтересування ще зростало, а число співробітників неукраїнського роду ще більшало.

Друга ціль, її поставила собі редакція, це повишукувати та гуртувати біля журналу „The Ukrainian Quarterly" що найкращі українські інтелектуальні сили та старатися згуртувати їх в одну громаду українського мозкового тресту", поставленого на услуги поневоленій Україні в її найлютішу годину. Частинно це редакції удавалося, хоч невповні. Редакція звернула увагу на згуртування біля нашого журналу передовсім молодих інтелектуалів українського роду; йде про це, щоб привчаїти їх трактувати українську справу серіозно нарівні з іншими великими проблемами світа. Ця справа частинно вже удається і в цім напрямі йдуть дальші старання редактора гуртувати американсько-українське молоде покоління інтелектуалів біля свого журналу. Згодом він теж повинен перейти в їх руки всеціло.

Коли йде про здобуття нових співробітників, то в найближчій майбутности діставемо до розпорядимости великий арсенал інтелектуальних сил, яких є тепер багато в західній Европі. Безперечно, що справа знання англійської мови та американських обставин насуває деякі трудноці, одначе вони не є не до поконання при добрій волі та при патріотичним наставленні членів редакційної колеґії. Редактор вже й навязав перші нитки контакту з українськими інтелектуалами на европейськім континенті та має надію вже в найближчих книжках „The Ukrainian Quarterly" пустити праці кращих представників динамічно розвиваючогося наукового життя серед сучасного покоління українських інтелектуалів в Европі.

Це все робить проблему співробітників щораз то легчою. Бо чим більше серіозні та компетентні співробітники з Европи будуть містити в нашім журналі свої праці, з тим більшою увагою і англьосаський світ буде ставитися до нашої праці.

Фінансування журналу.

Друга проблема це справа фінансування журналу „The Ukrainian Quarterly". Відомо кожному, що має діло з видавництвом на поземі науковім, що чим видавництво більше серіозне та поважне, тим воно менше оплачується. Популярні масові видавництва йдуть найскорше, найбільше масово та на найкращу роблять касу. Видавництва поважні все жиють недоборами і культурні установи та поодинокі меценати культури, люди-культурники, мусять такі видавництво фінансово попирати. Лежить в інтересі громадянства, щоби серед суспільности ширилася не тільки легка література, але також, щоби появлялися поважні видавництва.

Ця сама засада мусить теж відноситися до журналу „The Ukrainian Quarterly". Хочемо, щоби про Україну широкий світ довідувався з джерела поважного, хочемо, щоби американські впливові чинники ставилися з пошаною до нас, то мусимо собі сказати, що ніхто другий, а тільки американські українці мусять таке видавництво фінансувати. Видатки на журнал „The Ukrainian Quarterly" не є надто малі, але теж не є вони такі, щоби були понад сили американсько-української збірноти. Пересічно одна книжка коштувала досі півтора тисячі долярів, себто річний видаток за чотири книжки виносить біля шість тисяч долярів видатків редакції та адміністрації. Менаджмент веде з конечности безплатно сам редактор при сезоновій помочі наємних сил. Це не є зовсім природним явищем, бо кращеб редактора звільнити від того тягару, щоби дати йому більше змоги занятися гуртуванням співробітників. На жаль в наших обставинах покищо мусить бути так, як є.

Річний видаток шість тисяч долярів це такий невеликий видаток, що його мігби покрити один меценат українець сам, а таких ми, хвалити Господа, моглиб вже мати легко кількох як не кільканацять поміж українсько-американським громадянством.

Читачі „The Ukrainian Quarterly".

Коли мова про це, до кого промовляє наш журнал, то не знати чи на втіху, чи на смуток треба ствердити, що поміж читачами маємо нині біля 60% неукраїнців, а тільки 40% українців. Річ природна, що поважну частину накладу висилається бібліотекам та визначним людям англьосаського світа як компліментарні приміряники, одначе замітне, що між платними читачами

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

93) (Всі права застережені)

Першого дня перейшли до азбуки. Взявся Безхатний виясновати, чому західні народи вживають латинки, а східні — кирилиці, по яких причинах кирилиця повстала, коли і чому кирилицею зоветься. Перейшов далі до однакових букв в обох мовах, до подібних у вимові слів, як „мама, брат, сестра, сідай". Навівши ті подібности пояснював, що всі мови білих народів походять від передісторичної одної мови,від того й подібности. З тим часу, коли утворилися держави — кожна мова розвивалася своїм самостійним шляхом, повставали нові терміни й поняття, викликані розвоєм життя й культури і тому мови все більш і більш одна від одної віддалювалися... Але основні поняття й досі не зазнали змін у мовах сливе всіх білих народів, ґерманського кореня, романського чи слов'янського. І знову привів приклади з мов европейських більших народів.

У вечері найбільше хвалилася новонабутим знанням Палазія. Повтаряла записані слова, пояснювала їх значення батькам. Старші діти хвалилися соромилися, та й не багато часу мали. Мусіли готувати завдані матірю лекції на завтра. З приводу першої лекції вивязалася поважна розмова на українські теми зо старими. Безхатний охоче розповідав, вибирав історичні моменти взаємин давної Англії з давною Україною. Обох зацікавило споріднення давної української княжої династії з англійськими королями до нормандського періоду, побут королевичів Едварда й Етельреда на київському княжому дворі. Ще більше зацікавило те, що один англієць, генерал Джеймс Кейт виконував обовязки гетьмана України...

— Як бачу, ви знавець історії неабиякий, — говорив на те судя. — Як би так покопатися, певно більше англійських імен знайшлось би поміж українцями.

— Так само і українських поміж англійцями. Візьмім англійські назви Ґрінвіч, Мередич, ірляндське О'Соліван. На Україні є назвище Селиван, а назвищ з закінченням на „ич" десятки тисяч. І не знати, чи то назвища зукраїнізовані англійські, чи в Англії українські ві „ічи" занґлійщені. У середньовічча, певно відомо, що бодай трьох українців вчилося в Оксфордському університеті, це два брати Немиричі і пізніший київський митрополит Петро Могила. Третій Немирич, Степан вчився в Кембріджі й Сорбоні. В Оксфордському університеті має десь бути перший український буквар, друкований ще в 1550 роках. Зветься він — „Начало, яко дітям учитися",*) В середньовічча, як і в давнину, українські землі утримували з Англією взаємини. Чи тільки з Англією? Більш як певно, що і з американським континентом.

— Цікаво... Знаєте про ті взаємини що будь докладніше?

— Є правдоподібности, що давні українці не раз переплівали Атлянтик з норманами, ще перед Колюмбом. Адже брали вони участь у змаганнях Едварда Сповідника за престіл, брали участь у наїзді Вільгельма Завойовника на Англію. В знаному бою під Гейстингсом згинув тесть українського великого князя Володимира Мономаха, король Гарольд Другий. Тижнів три перед Гейстингсом, у бою під Стиклстедом згинув зять Ярослава Мудрого, норвежський король Гаральд Сміливий. Українці прибули до Америки з відомим капітаном Джаном Смитом. Певно відомо, що лікар-українець, Лаврин, чи Лоренс Богун прибув в 1610 році, разом з лордом Делаваром. У другій половині 17-го віку прибув до Америки якийсь Заборовський. Що вони українці — свідчить те, що їх якась рідня певно у ті приблизно часи змагалася за Україну з сусідами, наприклад співробітник Хмельницького, полковник Іван Богун, чи київський митрополит Рафаїл Заборовський.

— Слово чести, ваші оповідання на гарну казку подобають! — начеб недовірливо говорив судя.

— А між тим, це історичні факти! — доводив Безхатний. — З певністю можна сказати, що не мало українців воювало під командою Вашинґтона, поминувши те, що самий Костюшко — син козацького сотника, з Серник, Пинського повіту, внук козацького полковника Танського і правнук українського народного героя, козацького полковника Семена Гурко-Палія. Правда всі вони офіційно звалися поляками по державній приналежности.

— Ну, добре! А щож ви більше знаєте про англійців в Україні?

— Трохи знаю з історії, а трохи зо своїх помічень. Я самий здибав українців — Ґудвилів, Форґетбриджів, Денів. Англійського походження сучасний український генерал Володимир Синклер. Ірляндського — український шляхетський рід О'Конорів. Одна з О'Конорів — визначна українська письменниця. Здибаний мною Данило Форґетбридж самий признався у розмові, що його прапрапрадід походив десь з Англії чи Скотляндії. А це був звичайний селянський хлопець, що й не думав, і мало ясного уявлення має, де та Англія? В козацьких військах українських гетьманів люди англійського походження займали становища полковників дипломатичних представників. Скотлянець Кривоніс був найближчим співробітником Хмельницького. Ближче не знані Ференц, Бут, граф Болдирт — могли бути також англійцями.

— Цікаво, як вони у давнину могли забитися аж в Україну? — вмішалася в розмову господиня.

(Дальше буде).

*) Цей буквар вишукав в бібліотеці Оксфордського університету професор Станислав Кот, здається у 1936 році. Фотографія першої сторінки містилася в англійських наукових виданнях і польських часописах.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАКУПЛЯЙТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ!

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(Вияснення калюмнії, поміщеної в У. Щ. Вістях у звязку з виступленням Зл. У. А. Д. Комітету з орґанізації „Юнітерйен Сервис Коміті").

В большевицькій ґазеті „Українські Щоденні Вісті" була поміщена в числі з 31. серпня 1945 року широка новинка п. н. „Українські націсти виключені зі складу американської допомогової орґанізації".

Та новинка зачинається так: „З вірогідних джерел повідомляють, що на днях американська допомогова орґанізація „Юнітерйен Сервис Коміті" розірвала звязки та усунула зі свойого складу Український Допомоговий Комітет, створений конґресом українсько-німецьких націоналістів в Америці".

Далі подано цілковиту неправду про „викинення комітету д-ра Ґалана" з згаданої американської орґанізації, як і про сам Зл. У. А. Д. Комітет та його працю, та ще заповіджено, що „найближчі дні можуть викрити багато більше цього політичного шахрайства, спекуляції та обману, яким займаються провідники конґресового допомогового комітету з Філядельфії". Часопис обіцює, що зараз поінформує читачів і перестереже „перед політичним ошуканством збанкротованих прогітлерівських політиканчиків, які намагаються вициганити в українських людей тисячі долярів для своїх профашистських цілей під видом допомоги „всім українським жертвам війни" в Европі".

Ми навели дещо з цеї комуністичної калюмнії на те, щоби дати загалови малий образ того, якими способами воюють нині комуністи і комунізуючі навіть проти гуманітарної акції американських українців, коли вона не ведеться під проводом комуністів. Для пригадки подамо, що ті „найближчі дні", про які згадує ця большевицька ґазета, принесли не то, що вона заповіла, а тільки визнання Зл. У. А. Д. Комітету самостійною орґанізацією збоку нашої влади в Вашинґтоні. А дальші дні дали відповідь на згадані вище калюмнії збоку самої орґанізації „Юнітерйен Сервис Коміті". А як та відповідь виглядає, то кожний може переконатись, перечитавши листа цеї орґанізації у цій справі, який передруковуємо вцілости. З цього листа ясно виходить, що якщо умова між нею і Зл. У. А. Комітетом була розвязана, то це сталося на домагання Зл. У. А. Д. Комітету, який став отсе самостійним.

Отсей лист виразно підкресляє, що ті вісти, що їх подано в У. Щ. Вістях, є неправдиві, та що Зл. У. А. Д. Комітет може цей лист опублікувати, щоби вияснити справу публично.

Лист звучить так:

October 6, 1945.

Unitarian Service Committee
25 Beacon St., Boston 8, Mass.

Dr. Dr. Gallan:

We have just received from Mr. Brunot that your Committee has now received independent registration by the Board. Now that you are established as an independent agency, we feel that the record should be made straight on the matter of the dissolving of the relationship between the Unitarian Service Committee and the United Ukrainian American Relief Committee, Inc.

We very much regret the publication in a Ukrainian paper of the erroneous, unauthorized statement indicating that the relationship between our two Committees had been dissolved by action of the Unitarian Service Committee. As the record stands on July 22, you wrote to Mr. Brooks asking for immediate return of the check for $5,000.00 sent to our Committee to administer in your name in France. You stated in that letter that the United Ukrainian American Relief Committee, Incorporated, considered the agreement between our two Committees as void as of that date. It is therefore clear from the records that the action to dissolve our relationship was initiated by your Committee. Any published report stating differently is in error. You are free to quote this letter in its entirety or any part of it to make clear to your public the correct circumstances.

I know that Mr. Brooks has assured you over phone that the Unitarian Service Committee is not responsible for any of erroneous reports concerning our relationship which have been published in the Ukrainian press.

Sincerely yours,
EDWARD A. CAHILL,
Associate Director.

До цього можна хіба додати те, що треба надіятися, що українське громадянство реаґуватиме на того роду калюмнії, звернені проти допомогової акції Зл. У. А. Д. Комітету тим, що всі громади, парохії, орґанізації, як і поодинокі особи, поспішуть з ще щедрішими жертвами на допомогу українським жертвам війни, пересилаючи ті жертви на таку адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

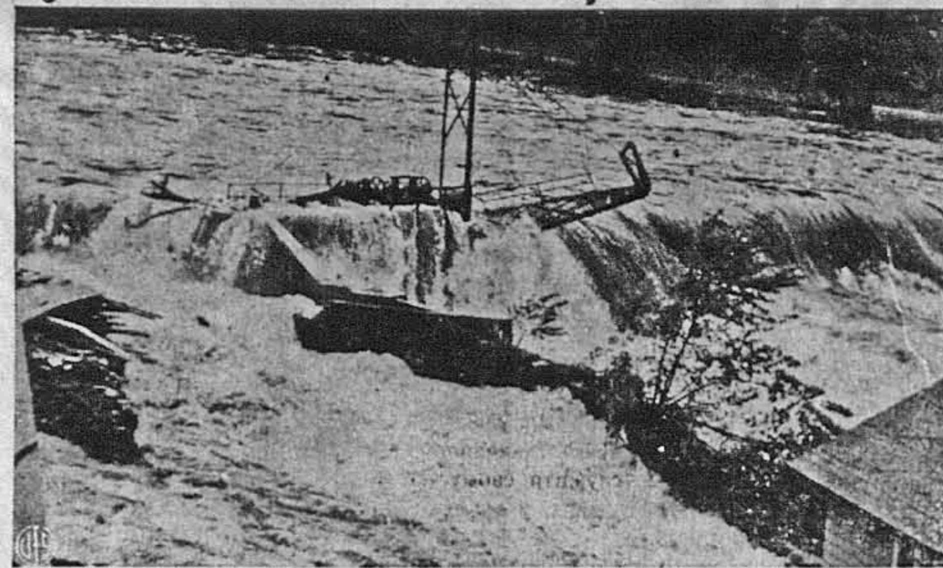
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

„The Ukrainian Quarterly" ще нині англьосаси та українці майже вирівнуються. Ми маємо на терені Америки та Канади напевно кілька тисяч українських установ, де вже заходить й наша молодь, для якої англійська лектура йде лекше ніж українська, а проте дуже небагато українських товариств, що мають бібліотеки, замовило собі журнал, хочби для свого молодого покоління. Як притягнути його до наших установ, про це говоримо так багато, а наділі робимо так мало. Ми не стараємося всунути цю лектуру в руки молоді, щоби вона пізнавала цілу правду про Україну спід пера компетентних американців та українців. Нині є такий стан, що американські бібліотеки на десять разів перевищили українські установи в платній пренумераті журналу „The Ukrainian Quarterly". Чи це не прикро? Щораз то напливають нові пренумерати від американських бібліотек при каледжах, університетах та від публичних бібліотек, а майже немає замовлень від українсько-американських установ, де чейже є вже члени, для яких американська мова така сама легка як українська.

Зокрема велику кривду роблять своїм дітям та братам при війську їх кревні, коли не замовлять для них журналу „The Ukrainian Quarterly". Сотки американсько-українських вояків служать нині в окупаційних американських арміях в Европі. З українською справою там нині кожен американець стрічається мало не щодня. Американець старшина чи товариш зброї радо почув би від товариша американця українського роду, щось ближче про цю Україну, про ідеї сотень тисяч тих, що скорше волять дати себе застрілити ніж вертати під Совети. Американець неукраїнського роду хотів би вияснення від американського українця тої дивної справи, та на жаль американський українець в армії не в силі таке вияснення дати, бо сам багато не знає, собі на встид.

Тому говоримо, що немає кращого дарунку для вояка українського роду в американській армії як запренумерувати йому журнал „The Ukrainian Quarterly". Кількох українсько-американських жовнірів, що в їх руки попало наше видавництво з правдивою радістю та вдячністю пишуть, що дістали таке гарне джерело інформації про країну їх батьків. Тому ви родичі, чи другі кревні вояків, знайте, що найкращий Різдвяний Дар зробите своїм найдорощим в армії в Европі, коли запренумеруєте їм „The Ukrainian Quarterly". Вистарчить тільки післати річну пренумерату $4 та подати адрес, а журнал буде їм висиланий постійно прямо по появі кожної книжки. Адреса журналу така:

„The Ukrainian Quarterly"
11 E. 7th St.,
New York 3, N. Y.

ТРЕБА ДОБРЕ УВАЖАТИ!—Не так то легко злізти з японської рікши! Кажуть, що це навіть штука. Бачимо, як люди зглядаються в Токйо, як то злізе американська норска, що вибралась на рікші оглядати місто.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету

(Звіт приходів за місяць вересень, 1945).

Джерзі Сіті, Н. Дж. З кампанії „Свободи" за $100 жертводавцями, переслав М. Мурашко, $8,000.00; Український Центральний Комітет, переслав В. Вагнер, $324.00.

Клівленд, О. Допомоговий Комітет (при укр. катол. громаді) $3,000.00

Дітройт, Міш. Український Вор Реліф $2,000.00; П. Попіль $10.00.

Олін, Н. Й. По $1: Т. Челядин і І. Адамів $2.

Лос Анджелос, Кал. Д. Барабаш $10.

Філядельфія, Па. Комітет при громаді 23 і Бравн ул. (передала п-ні Горохівська) $338.50; Комітет дільниці Франкфорд $200; Комітет дільниці Найстави $210.75; Комітет дільниці Савт Філядельфія $171.26; Українська Ліга, Найстави, $100; Драмат. Гурток ім. Лесі Українки $53; Збірка на зол. весіллю п-ва Насевичів $33.50; С. Василенко $2.

Перт Амбой, Н. Дж. Українська гр.-кат. парохія, переслав о. І. Шуховський, $250.

Найеґара Фолс, Н. Й. По $5: І. Борак, М. Гупайло, І. Стецяк $15.

Пітсбург, Па. Комітет Українського Дня $697.14.

Асторія, Л. Ай. Ева Кобила $10.

Мілвіл, Н. Дж. Збірка на весіллю п. Горін і Р. Меккормік $27.50.

Гарвей, Ілл. Збірка 335. від. УНС (поіменний спис окремо) $100.

Бронкс, Н. Й. Т. Долішний $10.

Жірардвіл, Па. Марія Максимчук $25.

Арнолд, Па. Укр. Гор. Клюб $114.50.

Рачестер, Н. Й. Злучені Організації м. Рачестер, переслав В. Гусар, $200; 367. від. УНС $10.

Ню Йорк, Н. Й. 1. від. Союзу Українок $10, Яків Удич $10.

Денвер, Кол. В. Олейко $5.

Шікаґо, Ілл. М. і Марта Риза $25; М. і Павліна Гуцуляк $5; Т. Кривовяз $25; по $10: А. Гасюк і Г. Тимчук.

Плейнфілд, Н. Дж. Від. 372 УНС Тов. ім. Івана Франка $50.

Монесен, Па. Т. Пішко $5; Укр. Політичне і Допомогове Товариство $100; по $10: Д. і Надія Прох, о. Г. Нипюк, П. Прох; по $5: Софія Маневська, В. і Марія Дацко, Н. і П. Хомуш; $28.50 дрібні жертви парохіян церкви св. Николая — разом $73.50.

Вотервліт, Н. Й. Тов. св. Николая $100.75.

Шікаґо, Ілл. Укр. Амер. Клюб $175; по $10: І. Слободян; по $5: Н. Дмитрусь, О. Забитко, П. Луцьків, П. Процюк, І. Шкраба, О. Глуз, І. Креховецький, В. Гриньків — разом $50.

Філядельфія, Па. Збірка на похороні п. Гереи $20.

Брістоль, Па. Від. 362. УНС $25; О. Осередчук $10; по $5: М. Лесяк, І. Сідорський, Р. Караім, М. Трільчук, С. Ляхивич, Т. Павлович, В. Антиш, М. Слободян, Н. Васюрка; по $1: М. Курко, І. Салик, І. Ріпач; І. Козак $2; жертва 50 ц. — Разом $60.50.

Елмайра, Н. Й. Бр. св. Михаїла від. Провидіння $25; по $10: П. Білозор, І. Моспан; по $5: А. Перун, Теодозія Ментух, К. Митів, М. Дудар, Марія Ґулька, М. Ґудзік, Анна Смолка, Р. Климовський, В. Пасельський, Й. Хамула, І. Рапач, П. Гречайник, І. Романків, о. В. Довгович, А. Бубняк, В. Шабатура, Анеля Баталюк, М. Осташівський, Кор. Іванник, Текля Левуш; по $3: О. Витязь і Мелянія Осташівська; по $2: І. Черкес, Катер. Казімірська, К. Юзьків, Софія Конашевич, А. Харчишин; по $1: Параск. Мазур, М. Василюк, Л. Бурштин, Марія Васьович, Ол. Осташівська, Кат. Ковальичк — разом $167, збирали: І. Мосьпан і В. Шабатура; Теодор Котур $20.

Бостон, Масс. Допомоговий Комітет, пересл. о. В. А. Каськів, $150; по $10: Олена Школяр, Гр. Костецький, П. Улашкевич, А. Мусяловський, М. Дэвискиба і Д. Пащак; о. В. А. Каськів $5.50; по $5: П. Боднар, Ол. Шафранська, Д. Шидловський, Анна Смарш, М. Сороцький, Софія Козак, П. Мороз, Матрона Майданий, Г. Зварич, Кат. Бортник, С. Чопик, Марта Берестецька, Г. Поліщук, Текля Драґан; Кат. Зінковська $3; по $2: Кат. Жданюк, М. Козулькевич, Анна Гремяк, С. Січкоріз, Марія Захаркевич; адв. Д. Романів $1.50.

Мінеаполіс, Мін. Н. Семотюк $10.

Кеноша, Віск. А. Дзидзан $5.

Зейнсвіл, О. Н. Оленчук $5.

Вілінг, В. Ва. Пересл. о. С. Склепкович $123.10: Від. 212 УНС $25; по $10: Від 56 УНС, У. А. Гор. Клюб, від. 99 Провидіння, парохія; по $5: бр. св. Михаїла, від. 101 Народної Помочі, о. С. Склепкович; по $2: І. Реваковський, І. Наконечний; М. Пуцило $1.50; по $1: І. Ковальчик, П. Вітенко, Д. Канюк, П. Кабала, І. Палюх, Анна Вуйцік, Марія Бернарт, Анна Палюх, Анна Севна, Ізабеля Лячер, Кат. Бліщ, Марія Карась, Марія Зень, Анна Канюк, С. Грушкевич, В. Чайківський, О. Солецький, В. Когут, Д. Щербатий, П. Пилипчук, Т. Куцло, Ю. Севний, В. Козак, Ю. Барановський, М. Медвідь, В. Реваковський, А. Папа. Дрібні жертви $10.60.

Ню Брітен, Конн. Укр. гр.-кат. громада, переслав О. Б. Керелейза, $389. А. Мельник $15; по $10: укр. гр.-кат. парохія, А. Хлібович; А. Савка $9; по $5: М. Хлібович, А. Вовк, М. Козловський, І. Котик, П. Явин, В. Ґонтарський, О. Мельник, С. Герент ст., С. Савчишин, П. Герент, Г. Зен, М. Вовк, О. Дзяд, М. Роман, С. Явин, Анна Хідзік, Анна Хех, Г. Богатчук, П. Присташ, І. Селеман, М. Мельник, І. Мішко, М. Селемен, І. Сенцьо, А. Загачевський, Анна Сіник, А. Стасюк, О. В. Керелейза, М. Карбабіг, М. Улан, П. Копец, П. Явин, І. Валах, О. Станчак, М. Піч, А. Керелейза, М. Тимчишин, А. Герент, А. Даценко, І. Кук; дрібні жертви $145.

Фреквіл, Па. Парохія св. Івана Хрестителя, переслав о. С. Милянич, $376.15. Зібрали п-ні: Кіцак і Галайда з Маганой Пл., Па. $105; п-ні Кокош і Яцила з Майзервіл $97; п-ні Чабан і Белюх з Фреквіл, Па. да з Колорадо, Па. $81.05. — Разом $376.15.

Загальний прихід за вересень 1945: $17,919.15.

Дальші жертви та членські вкладки посилати негайно до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P.O. Box 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ — ГЕМТРЕМК.

Пригадка про школу.

З початком шкільного сезону, почалася, як уже було проголошено, в Копернікус Джуніер Гайскул у Гемтремк Українська Вечірна Школа, у якій навчається молодь української мови, історії й літератури.

Наука відбувається три рази на тиждень: у вівторок, середу і четвер, під управою добре знаного учителя Томи Кошіля.

Хто бажає використати цю нагоду, може вписати своїх дітей у вівторок і середу, вечером у шкільній кімнаті під ч. 210 у вище згаданій школі.

ВОТЕРВЛІЄТ, Н. Й.

На допомогову акцію.

Наше братство св. О. Николая відбуло свій 50-літній ювилей 2. вересня б. р. в салі Українського Клюбу. У ювилею взяли участь сусідні братства, а саме з Коговз бр. св. Апостолів Петра й Павла і з Трой бр. св. О. Николая. Саля була переповнена. Вчасі святочного обіду були промови й желання, щоб братство зростало у ще більшу силу. Серед промов гром. Лев Зависький згадав за наших збігців, що караються по чужих краях і не можуть вернутися до рідного краю, згадав про поміч, якою займається Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет у Флядельфії, а якому ми маємо дати засоби для допомоги, бо комітет самий не має чим помагати. Після такого зазиву переведено збірку яка принесла $100 і 75 центів. Хор з Коговз під управою П. Бачинського відспівав низку українських пісень, на скрипці заграв молодий талановитий скрипак з Кововз П. Ядлош, при піяні акомпаніювала панна Зальопана. Потім усі заспівали народний гимн.

Збірку відослано до комітету в Філядельфії, а на ню зложили такі жертви:

Гр. Лешняк $5; по $2: П. Змуд, А. Ґела, С. Васела, О. Усцький; А. Спяк дав $1.50, а по $1 зложили: М. Ванюк, П. Задра, М. Мазурик, Д. Ґрацон, В. Паласун, Д. Зальопаний, Д. Дзямба, гр. Галисенко, І. Гучко, С. Бомба, Г. Бабач, П. Лизак, Т. Кащак, П. Роганич, В. Мадараш, М. Драбик, П. Качмар, Г. Качмар, М. Зависький, І. Зендран, П. Бачинський, А. Заяць, Л. Зависький, І. Урбан, П. Ренчковський, В. Терлиця, А. Карафанда, гр. Недельський, Г. Дзіндзіристий, Т. Сташко, П. Талай, А. Ястремський, А. Ґлушко, Д. Малівна, А. Сташко, Г. Млинарик, Д. Канючок, мисс П. Ренчковська, Д. Вуйцік, гр. Каривль, Р. Демський, Ф. Войтович, М. Дравецький, В. Футулуйчук, П. Ковальчик, С. Кравець, С. Михасьо, М. Спяк, В. Вовчук, А. Дзямба, Г. Спяк, М. Ґула, А. Демянчик, І. Савюк, С. Ковальчик, С. Левкович, М. Керман, М. Коваль, А. Бомба, М. Вансович, М. Драбик, Т. Малецький, В. Партак, М. Партак, Л. Крайняк, П. Демянчик, А. Било. Пять громадян дали по 50 центів, а з дрібними разом $16.75.

За уряд Братства св. О. Николая:

Іван Урбан, предсідник;
Іван Зендран, касієр;
Орест Усцький, секр.

ЖИЛЯКИ

Жиляки повстають із причини поширення кровоносних судин на ногах, особливо на підстегню. Вони можуть появитися у шкірі, під шкірою та під лучною тканею. Жиляки у шкірі звичайно не дуже небеспечні і мають значіння головно косметичне. Нездужають на них здебільша жінки. Як комплікації, можуть виступити жилякові боляки й запалення жил. Причини жиляків треба шукати у слабости лучної ткани і кровоносних судин, що звичайно стоїть у звязку із дідичною слабою загальною конституцією орґанізму. Промовляє за цим нахил до гемороїдів і плоскі стопи, іноді виступає у звязку з цим крухість костей і скривлення хребетного стовпа.

Розвиткові жиляків сприяють недомагання серця, праця, що вимагає довгого стояння та врешті часта вагітність. Жиляки виступають несподівано, нпр. по довгім марші, біганню або по перетанцьованій ночі. Консервативне лічення жиляків спирається на бандажуванні ніг або наошенні елястичних ґумових панчіх, які треба надягати негайно після того як встанемо з ліжка. Коли одягаємо лідчас дня, то треба передтим положитися на 20 хвилин, уставляючи ноги на підвищенні, нпр. на волочок. Не вільно стояти та їхати кінно, а за те вказаний прохід, дещо руханки, вправи ніг в лежачій позиції, як також їзда на колесі, бо все те перещкоджує застоєві крови в жилах.

В молодім або середнім віці можна жиляки усунути при помочі операції, а лічення впорскуванням має ту недогоду, що їх треба час-до-часу повторяти.

Іч.

СОБАЧИЙ НЮХ

Діла мене, товариші, не радують. Одна тут собака мені весь настрій зіпсувала.

Цими днями то було.

У купчика тут у одного, у Єремія Бовкуна, свиснули кожух янотовий. Застогнав, звичайно, отой самий Бокун. Обгорнула його туга за кожухом.

— Кожух то, — каже, незвичайно роскішний. Шкода. Не пожалію — каже — грошей, а найду винувата.

І викликав телефоном Єремій Бовкун поліційну собаку — гончу.

Зявилася собака. Й агент із нею. Оттакий в обвивачах і в кепочці. А собака сердита. І морда гостра. Так істромляє її у всяку погань. Страховите собачище.

Ткнув отой самий агент свою собаку в сліди біля купчикових дверей, сказав „пс" і відійшов.

Понюхала собака повітря, повела по товпі оком (народ, звичайно, зібрався), і раптом до бабки Теклі з пятого числа підходить та нюхає їй подолок.

Бабка за натовп. Собака за спідницю. Бабка скоренько на бік, а собака за нею. Схопила бабку за спідницю і не пускає.

Повалилася бабка на коліна перед агентом.

— Так, — каже — попалася. Не відпекуюся. І пять відер розквасу, — каже, — то так, самогонний апарат — це також правда. Все, — каже, — сховане в лазничці. Ведіть мене чимскорше в міліцію.

Ну, народ, звичайно, ахнув.

— А кожух? — питають.

— Про кожух — каже — нічого не знаю, а останнє, то так. Признаюся, що самогон продавала і міліціянтам давала.

Ну, відвели бабку.

І знову взяв агент свою собаку, знову ткнув її в сліди, сказав „пс" і відійшов. Повела собака оком, понюхала порожнє повітря і раптом до громадянина управдома підходить.

Побілів управдом, упав навзнак.

— Вяжіть — каже — мене, люди добрі, свідомі громадяни. Я, — каже, — й є перший злочинець. Я, — каже, — за воду гроші стягав, і тими грішми з членами домкому ділився.

Ну, звичайно, пожильці навалились на управдома, почали вязати А собака тимчасом нанюхалась повітря і підходить до громадянина зі сьомого числа і термосить його за штани.

Побілів громадянин, повалився перед народом.

— Винен, — каже — винен. Я — каже, — підляка і лайдак. Я, — каже, — так воно й є, в трудовій книжці рік підшкрябав, мені би, — каже, — жеребцеві, в армії служити й батьківщину всесвітнього пролетаріяту обороняти, а я живу в сьому числі і користаюсь комунальними послугами. Беріть мене!

Розгубився народ.

— Що, думає, за собака?

А купець Єремій Бовкун покліпав очима, вийняв гроші й подає агентові.

— Забирай — каже — свою чортівську собаку!

А собака вже тут. Стоїть перед купцем і хвостом вертить.

Розгубився купець, відійшов на бік, а собака за ним. Підходить до нього і кальоші нюхає.

Поблід купець, зімнявся.

— Ну, — каже — Бог правду бачить, коли так. Я, — каже, — й є сучий кіт і халамидник. І кожух то, — каже, — не мій. А кожух, — каже, у знайомого чекіста після розкулачення буржуазії за горівку виміняв.

Кинувся тут народ вростіч. А собаці й повітря немає часу нюхати. Схопила вона двох чи трьох і тримає. Покаялись і ті. Один державні грошики в карти пропутав, другий свою подругу залізком тюкнув.

Розбігся народ. Опустіло подвіря. Осталась лише собака та агент. І ось нечайно підходить собака до агента і хвостом вертить.

Поблід агент, упав перед собакою.

— Гризіть — каже — мене. Кусайте мене! Я, — каже — на ваш собачий харч три червінці одержував, а два собі замотував.

Що було далі — невідомо. Я чимскорше втік.

М. Зощенко.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДАЙМО ПОМІЧ КЛЮБОВИ В ЛОНДОНІ!

Клюб Українських Канадійських Вояків Заморем помістив у „Свободі" з 27. вересня прохання дати їм поміч харчами й іншими матеріялами, щоб вони могли погоститися вчасі зїзду спільною вечерою на Різдво. Як з нього так і з інших дописів пізнати, як гарно організується українська канадійська молодь заморем. Це наглядний доказ, що ми живуча громада і тому варт помогти цій молоді хоч би тому, що вони нас просять. А „просячому дай".

Як вони приймають кожного, хто до них зайде, як свого рідного, то чи наше серце не повинно радіти, що щось таке діється у далекій Англії, де наших людей мала горстка!

Хто самий хату веде, той знає, що це значить дати гостеви чисту постіль. А чи ми не можемо відчути радости такого струдженого вояка, що струджений в окопах зайде до своєї гостинниці і там застане чисту постіль? В Европі тепер за полотно і сукно важко, тому треба післати з Америки.

У липни ц. р. американська влада вислала до Лондону мою доньку, яка находилася в державній службі. Після кількох днів побуту вона зайшла до Українського Клюбу, бо взяла адресу при виїзді. Вона пише до дому, що то вірити не хочеться, щоб ці вояки й воячки, які цей клюб утримують, були роджені поза границями України. Там вони говорять чистою українською мовою, співають українські пісні, а є між ними рядовики й офіцири. А як вони всі щиро її приняли і в домівці примістили, заки вона собі мешкання найшла і який це вплив мав на мою дочку-американку, то можете собі лише уявити.

Вона пише, що всю роботу ведуть там добровільно, а голова клюбу Ф. Л. Б. Панчук є правдивим опікуном. Там стрічала я теж духовного отця, капітана М. Горошка. Всі вони журяться, щоб гості не були голодні, а на дорогу ще й сендвичів дають... І не лише з Америки, але й з України заїздять там різні земляки.

Ось тому і ми не відкладаймо нашої помочи, а посилаймо негайно те, що дасться поштою переслати. Пошта приймає пакунки до 11 фунтів. Належить адресувати, як вже було оголошено:

Ukrainian Canadian Servicemen's Club
The Vicarage, 218 Sussex Gardens Paddington, London W. 2, ENGLAND.

Моя донька по короткім побуті виїхала до Німеччини і ділиться зо мною своїми поміченнями. Пише, що дуже придалося їй знання української мови, бо нею можна розмовитися хоч би і на край світу піти. Я сама знаю, як один вояк написав до бабці таку сердечну подяку за те, що від неї навчився української мови, Вартує то нашим мамам запамятати, особливо молодим! При кінці ще раз пригадую: Посилаймо поміч клюбови в Лондоні хоч би з вдячности за те, що там наших вояків освідомляють, якого вони роду.

Ева Дуляк,
Грейт Медовс, Н. Дж.

ЖАРТИ

Теорія релятивності.

Професор Айнштайн мав приїхати до невеликого міста в Пенсилвенії і його приїзд розголосили газети. Багато згадували, що це той славний чоловік, що винайшов теорію релятивності. Зібралася громадка молодих хлопців на розі вулиці і дискутують, що це таке релятивність. Ніхто не може дійти кінця. Але один молодець взявся це так пояснити:

— Осьтак, бачите: Як би хтось із нас, хлопці, сів на гарячу піч, то одна хвилина здавалась би цілою годиною. Але як би так розмовляв з любою йому дівчиною, то година здавалась би йому одною хвилиною. Оце і релятивність.

— Дивиться — відзивається хтось з громади. — І отой професор бере гроші за такі дурниці.

—o—

У лікаря.

Лікар, оглянувши свою пацієнтку, каже:

— Гм... гм... правду сказавши, то можете, пані, подати свому мужеві веселу новину...

— Ба, відповідає пацієнтка зі сумним усміхом — це булаб весела новина, як би він вже від двох літ не був в Америці.

—o—

Батько професор.

Шестилітній Ромцьо вбігає до кімнати свого батька професора, що потонув у паперах.

— Чого так кричиш? Бачиш, що я працюю.

— Тату, я зїв шпильку.

— То візьми собі ще одну і дай мені спокій.

—o—

Майбутній промисловець.

— Мамцю, чи то правда, що я твій скарб?

— Так, синцю.

— То пожич мені 2 доляри на рахунок цього скарбу.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. С., Гестингс над Гудсоном, Н. Й. — Дуже гарно, що хочете помогти в збірці одежі для скитальців. Може там у Гейстингс є більше українців, то моглиб разом призбирати дещо більше івідвезти, чи вислати до Ню Йорку. Підіть до священика і скажіть те, що пишете, щоб заповісти, де зносити. В деяких громадах переховують по церковних галях, заки вишлють. Таке може бути і в Вашій парохії, а Ви мабуть належете до Йонкерс.

М. Г., Елмайра, Н. Й. — Хто хоче, щоб ми подали щось з листа, одержаного з краю, чи з Европи, той мусить прислати оригінал. Усе, що є поміщене з таких листів у „Свободі" є правдиве і дословно передане. Тим ми не хочемо сказати, що ми не довіряємо тим, що надсилають відписи листів. Ми тільки для певности — і то в кожному випадку — мусимо мати в руках оригінал. Особливо, коли іде про якісь важніші справи, а не чисто родинні. Коли хто дістане листа з краю, то ми подаємо щось з нього, що є загально — цікаве, але не подаємо звичайно, хто того листа одержав, а навіть з якого села. І думаємо, що так треба всім робити, якщо не хочемо наражати бідних людей в краю на переслідування. З того, що Ви написали з одержаного листа нема нічого такого нового крім біди рідні, яку вона там переживала і далі переживає, які то речі нам усім добре відомі.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

ПАВЛО ГУРТОВИЙ АНДРІЄВИЧ, що має мешкати в Ню Йорку, хай зголоситься до **Адміністрації „Свободи"** по лист присланий йому з Німеччини **А. Запорожченком.**

ШУКАЮТЬ ОСІБ

КАТЕРИНА з дому Горак, замужна **НАТИШАК**, пошукує свого сестрінця **ІВАНА ЛАЦИК**, зі села Проздовичі, повіт Перемишль. Останним разом він перебував в Дітройт. Хто про нього знав би, або він самий, нехай зголосить до мене на адресу:
CATHERINE NATYSHAK
578 Cameron St., Youngstown, Ohio

ВАСИЛЬ КУЛЕЩНИК із села Дуліби, пов. Стрий Галичина, пошукує брата **СТЕФАНА КУЛЕЩНИКА** і стрийа Миколу і Андрія, які виїхали до Канади і мали перебувати в Вініпегу, а опісля в Ню Йорку. Інтересовані хай пишуть до:
Cpl. IVAN PTASHYNSKY, 33933914
132nd Evacuation Hospital
A. P. O. 403, c/o P. M., N. Y. C., N.Y.

ТАРЗАН, ч. 1263. Питання хвилин.

Тарзан вживав усіх способів, які лише знав, щоб переконати слона аби притоптати або пірвати гніт... одначе навіть повага Тарзана не встигла перемогти слоневого стихійного страху перед вогнем.

Брекевз був здивований тими дивними явищами, та він знав, що вибух швидко їх закінчить.

В тім Тарзанови прийшов до голови новий плян, хоч він страхався, що вже не буде часу його випробувати.